

Kvinnofrid i Värmland

Kartläggning av Socialtjänstens arbete med Kvinnofridsfrågor
samt frågor rörande barn som bevittnat våld

Länsstyrelsen i Värmlands län

PublNr 2008:23

Kvinnofrid i Värmland, Kartläggning av Socialtjänstens arbete med
Kvinnofridsfrågor samt frågor rörande barn som bevittnat våld.
Länsstyrelsen i Värmlands rapport 2008: 23
Omslagsbild: Länsstyrelsen i Östergötlands län
ISSN: 0284:6845

FÖRORD

Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande problem som berör hela samhället, såväl kvinnor som män, står det inledningsvis i Regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (Skr 2007/08:39).

Mäns våld mot kvinnor förekommer i alla länder, inom alla grupper, religioner och samhällsklasser (Heimer & Sandberg 2008). Det finns idag ökad kunskap om våldet samt hur ofta det bottenar i kvinnors underordning och mäns ”rätt” att använda våld. Därför bör det förebyggande arbetet vara en fundamental del i samhället. För det behövs utbildning både för allmänheten, professionella hjälpare och för de direkt berörda.

För visst är det så att trots att Kvinnofridsfrågorna varit uppmärksammade en längre tid finns det fortfarande mycket kvar att göra innan de våldsutsatta kvinnorna och de våldsutsatta barnen möter ett samhälle som ser till deras behov av stöd och hjälp.

Länsstyrelsen i Värmlands län har sedan slutet på 1990-talet varit verksamma samt gjort kartläggningar inom området kvinnofrid. Tanken med den senaste kartläggningen är att den ska belysa hur socialtjänsten har mött våldsutsatta kvinnor över tid samt både lyfta problemområden men också ge exempel på förbättringsområden gällande våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Länsstyrelsen Värmland har kartlagt socialtjänstens individ och familjeomsorg i länets 16 kommuner. Länsstyrelsen har även träffat ideella aktörer inom området.

Alla som har deltagit i kartläggningen har bidragit med sina svar på både slutna och öppna frågor i dialogform. Ett stort tack till er alla. Isabel Persson och Gunilla Rolf på Länsstyrelsen Värmland har genomfört kartläggningen. Länsstyrelsen i Värmlands förhoppning är att Kvinnofridsarbetet i länet ges prioritet framöver. Kvinnofrid bör finnas med på allas agenda.

Karlstad i augusti 2008
Thomas Larsson
Socialdirektör

SAMMANFATTNING

I handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (Skr 2007/08:39) anges bland andra åtgärder att regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta initiativ till och på olika sätt stödja samordningen i länet av frågor som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor och barn som bevittnar våld. Kartläggningen är ett led i samordningsuppdraget.

Det är statens och kommunernas ansvar att tillgodose de utsattas behov (2007/08:39) och Socialtjänstens ansvar har ytterligare förstärkts 2007 genom lagändringen i 5 kap. 11 § Socialtjänstlagen (2001:453).

Länsstyrelsen i Värmlands län har sedan 1998 kartlagt området kvinnofrid inom Socialtjänsten vid tre tidigare tillfällen (1999, 2004 och 2005). Frågeställningarna har berört ungefär samma områden och i den senaste kartläggningen har frågorna även berört barn som bevittnat våld förutom frågor om våldsutsatta kvinnor samt förövare.

Slutsatsen vid de olika kartläggningarna har varit att arbetet med de våldsutsatta kvinnorna har varit alltför lågt prioriterat. Det saknas handlingsplaner, informationsmaterial till de våldsutsatta och få kommuner vet hur många våldsutsatta kvinnor de mött i sitt arbete då det saknas registrering. Socialtjänsterna efterfrågar kompetensutveckling och har ett stort kunskapsbehov.

Det är fortfarande så att kommunerna hänvisar de våldsutsatta till kvinnojourerna som en biståndsinsats. Socialtjänsterna hade under 2007 inte arbetat upp någon egen stödorganisation för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Vid den senaste kartläggningen (2007) anser Länsstyrelsen att en ökad medvetenhet finns hos socialtjänsten vilket kan bero på att fokus återigen har satts på våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld dels genom

regeringens handlingsplan och även genom Länsstyrelsens utvecklingsmedel och samordningsuppdraget. De områden som fokuseras på i kartläggningen finns också med bland de områden som nämns som förbättringsområden.

Förbättringsområden som Länsstyrelsen anser bör omfattas för att kvalitetssäkra bemötande av våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld : Samordning, Registrering, Handlingsplaner, Informationsmaterial till de våldsutsatta, Riskbedömningsinstrument, Särskilt utsatta grupper, Barn som bevittnat våld, Insatser för förövare och Fortbildning.

INNEHÅLL

Förord	3
Sammanfattning	4
Bakgrund	7
Inledning	7
Lagar och definitioner	7
Statistik över antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i Sverige och Värmland	10
Syfte/uppdrag och metod	11
Insatser i Kvinnofridsfrågor	13
Sammanställning kartläggningar	16
Slutsatser från de olika kartläggningarna	17
Kartläggningen 2007	20
Goda exempel	20
Registrering	20
Handlingsplaner	21
Informationsmaterial	21
Riskbedömning	22
Särskilt utsatta grupper	22
Skillnad på biståndsinsatser och service	22
Samarbete med andra myndigheter/ ideella organisationer	23
Barn som bevittnat våld	23
Insatser för förövare	24
Fortbildning	25
Bemötande	25
Sammanställning från seminarier med ideella organisationer	25
Förslag till förbättringsområden	27
Samordning	28
Registrering	29
Handlingsplaner	29
Informationsmaterial	30
Riskbedömning	31
Särskilt utsatta grupper	32
Barn som bevittnat våld	32
Insatser för förövare	34
Fortbildning - kunskapsutveckling	34
Bemötande	35
Nyttiga adresser	36
Källhänvisning	38
Bilagor	39

BAKGRUND

Inledning

I handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (Skr 2007/08:39) anges att regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta initiativ till och på olika sätt stödja samordningen i länet av frågor som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor och barn som bevittnar våld. För att kunna göra detta på ett för länet adekvat sätt gjordes en kartläggning 2007.

Länsstyrelsen Värmland har kartlagt kommunernas insatser rörande våldsutsatta kvinnor vid tre tidigare tillfällen. 1998 (Rapport 1999: 17 Kvinnovåld) gjordes en första kartläggning i länet som följdes upp 2003 (Rapport 2004:15 Kvinnovåld).

2004 gjordes ytterligare kartläggningar och slutsatserna från samtliga kartläggningar (1998,2004,2004 och 2007) finns i nedanstående text. Detta för att kunna se förändringar i kommunernas bemötande av våldsutsatta kvinnor och visa på att förändringsarbete är en process över tid.

Länsstyrelsen kommer från och med augusti 2008 att påbörja en aktivt granskande tillsyn med främjande inslag inom området. Länsstyrelsen har även 2007 beslutat om utvecklingsmedel för åren 2007-2008 inom området Kvinnofrid.

Lagar och definitioner

Kvinnofridslagarna från 1200-talet handlade om att säkerställa familjens skydd eftersom kvinnan inte hade några rättigheter. Det var inte förrän på 1700-talet som mannens rätt att slå sin hustru begränsades och begränsningen innebar att mannen inte fick slå sin hustru så att hon allvarligt misshandlades eller att hon dog.

1864 avskaffades lagen om husaga. Giftna kvinnor var omyndiga fram till 1920 års giftermålsbalk kom. Länge har det våld som förekommit inom

familjen inte begränsats via lagar men år 1965 fick Sverige som första land i världen en lag som förbjöd våldtäkt inom äktenskapet.

I samband med att kvinnojourrörelsen växte sig starkare och var en stark påtryckningsgrupp blev kvinnomisshandel 1982 ett område som faller under allmänt åtal. 1983 kom utredningen Kvinnomisshandel från Socialdepartementet som dessvärre inte medförde några större förändringar i lagstiftningen.

1993 tillsatte regeringen den s.k. Kvinnovaldskommisionen som i sitt slutbetänkande, Kvinnofrid (SOU 1995:60), kom med en rad förslag som låg till grund för Kvinnofridspropositionen som riksdagen antog 1998 och som fått samlingsnamnet Kvinnofridsreformen(1997/98:55). Genom den infördes de nya brotten grov kvinnofridskränkning, kriminalisering av sexköp, annan skärpt lagstiftning och förebyggande åtgärder.

Det har under de senaste decennierna förekommit en diskussion om olika förklaringsmodeller till förekomsten av mäns våld mot kvinnor och i regeringens handlingsplan (2007/08:39) för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer slås fast att mäns våld mot kvinnor ytterst är en fråga om jämställdhet och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter som gäller för alla.

I de 56 åtgärds punkterna som finns i regeringens handlingsplan ingår bland annat att se över om det behöver göras ytterligare lagändringar.

Regeringens definition av våld mot kvinnor grundar sig på FN:s deklaration om avskaffandet av våld mot kvinnor. Där definieras våld mot kvinnor som "Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet."

Det är statens och kommunernas ansvar att tillgodose de utsattas behov (2007/08:39). Frivilligorganisationernas arbete är ett stöd och regeringen betonar starkt samarbetet mellan olika aktörer för att kunna tillgodose ett

rättssäkert stöd för de utsatta kvinnorna.

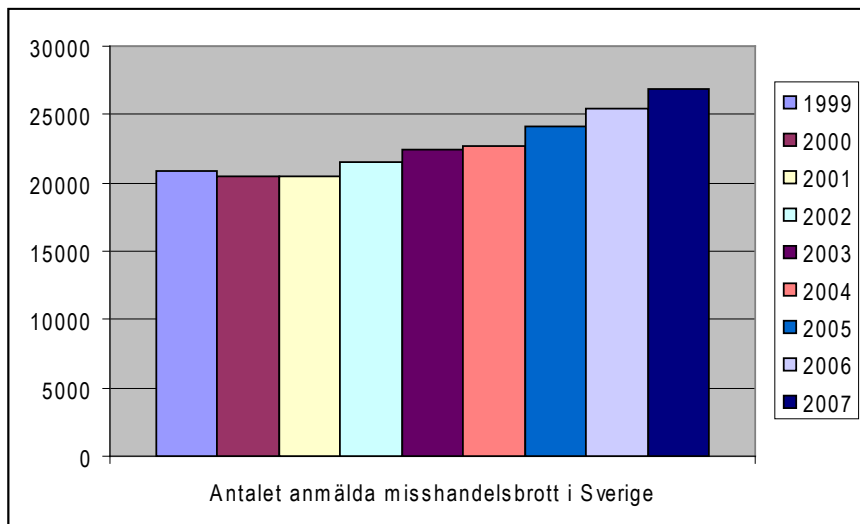
Socialtjänstens ansvar har ytterligare förstärkts 2007 genom lagändringen i 5 kap. 11 § Socialtjänstlagen (2001:453) där det klart framgår att socialnämnden **skall** särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. I 2 kap. 2 § SoL anges kommunens yttersta ansvar för att de som vistas i kommunen får den stöd och hjälp som de behöver och i 1 kap. 3 § SoL beskrivs socialnämndens uppgifter som innebär att svara för bland annat upplysningar, råd och stöd till familjer och enskilda som behöver det. Vidare anges i 3 kap. 4 § SoL att ”Socialnämnden skall i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp. När det är lämpligt skall nämnden härvid samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar” .

Som angetts ovan ingår även det hedersrelaterade våldet och förtrycket i kvinnofridsområdet. Dessutom anser regeringen att det är viktigt att lyfta vissa grupper av kvinnor som är särskilt utsatta. Det är kvinnor med funktionshinder, utländsk bakgrund, missbruksproblematik eller kvinnor är äldre än 65 år eller yngre (mellan 16-24 år). Det heterosexuella samhällets norm har länge osynliggjort våld i samkönade relationer som också bör lyftas särskilt.

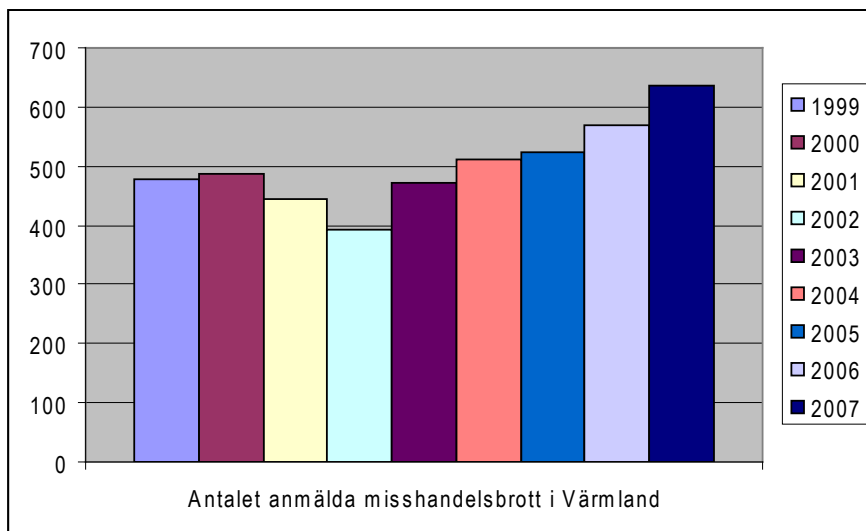
Mäns våld mot kvinnor är ett globalt samhällsproblem och de som dabbas särskilt hårt av våldet är barnen. Att bevittna våld är att betrakta som en psykisk misshandel enligt betänkandet från kommittén mot barnmisshandel (SOU 2001:72).

Enligt Rädda Barnen (Socialstyrelsen 2005) finns det mellan 100 000 och 190 000 flickor och pojkar i Sverige som bevittnar våld i hemmet. En inte obetydlig del, i olika undersökningar mellan en fjärdedel och mer än hälften av barnen i familjer där det förekommer misshandel, blir själva utsatta för våld. Våld mot mammor utgör ett av de stora hoten mot barns hälsa och utveckling idag (Almqvist, Broberg 2005). Studier visar på höga samband mellan kvinnomisshandel och barnmisshandel.

STATISTIK ÖVER ANTALET ANMÄLDA MISSHANDELSBROTT MOT KVINNOR I SVERIGE OCH VÄRMLAND

Tabell 1: Statistik över anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i Sverige 1999-2007

Tabell 2: Statistik över anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i Värmland 1999-2007
Statistikuppgifter hämtade från Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

SYFTE/UPPDRAG OCH METOD

Som angetts ovan har länsstyrelserna ett uppdrag att ta initiativ till och på olika sätt stödja samordningen i länet i kvinnofridsfrågor samt frågor som rör barn som bevittnar våld. Målet är att säkra ett gott och rättssäkert stöd för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Utbyte av kunskap och goda erfarenheter bör främjas står det i regeringens handlingsplan (Skr 2007/08:39).

För att uppnå målet bör länsstyrelsen verka för att etablera strukturer för lokal och mellankommunal samverkan mellan berörda aktörer.

Länsstyrelsen i Värmland har sedan 1998 kartlagt området Kvinnofrid vid tre tillfällen (1998, 2003 och 2004) och som ett led i samordningen och inför den kommande tillsynen inom kvinnofridsområdet bedömdes att ytterligare en kartläggning skulle göras under 2007.

En enkät skickades till samtliga socialchefer och IFO-chefer med ansvar för kvinnofridsfrågor i länets 16 kommuner. Enkäten finns som bilaga 1. Enkäten bestod av 25 frågor rörande mäns våld mot kvinnor och även insatser gällande barn som bevittnat våld, förövare samt kommunernas behov av kompetensutveckling.

Länsstyrelsen bjöd in till fyra kartläggningsseminarier med fyra kommuner inbjudna till varje seminarium. Vid seminarietillfället gavs information från Länsstyrelsen och en viss utbildningsinsats genomfördes genom att representant från Center för Traumatisk Stress deltog under rubriken ”Barn som bevittnat våld - hur ser vi dem?” Syftet med seminarierna var även att kunna föra en dialog kring enkätsvaren vilket också skedde.

De kommuner som inte var med vid seminarietillfällena kontaktades antingen via besök i kommunen (2) eller via telefonmöte (1). Det kom från en till sju deltagare från de olika kommunernas socialtjänst. Det var verksamhetschefer, IFO-chefer samt medarbetare med ansvar för kvinnofridsarbete.

Att ha en enkät som underlag som ifylles inför mötet och sedan tas upp till diskussion vid möten gör att en del svar som gavs i enkäten förändrades under diskussionerna som följde. Diskussioner och frågeställningar togs upp och de olika socialtjänsterna hade möjlighet att utbyta erfarenheter inom området.

Länsstyrelsen hade även olika seminarier/möten med Kvinnojourerna, Brottsofferjourerna, Mansjouren samt RFSL, samt djupintervju med våldsutsatt kvinna och barn som bevittnat våld.

INSATSER I KVINNOFRIDSFRÅGOR

Regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (Skr 2007/08:39) innehåller 56 olika åtgärds punkter och är indelade i sex olika insatsområden. De är ökat skydd och stöd till våldsutsatta, stärkt förebyggande arbete, stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet, utveckling av insatser riktade till våldsutövare, ökad samverkan och ökade kunskaper.

Regeringen utgår ifrån att alla människor har rätt att leva i trygghet och säkerhet och att det är angeläget med tidiga insatser för att de förebyggande insatserna ska vara verkningsfulla. Ett ökat samarbete är av avgörande betydelse. Regeringen avser att följa upp åtgärderna vidtagna enligt handlingsplanen.

Länsstyrelsen i Värmland har sedan det myndighetsgemensamma uppdraget från 1997 genomfört kartläggningar rörande kommunernas insatser för våldsutsatta kvinnor. Det har förevarit utbildningsinsatser samt insatser för att förbättra samverkan mellan myndigheterna i dessa frågor.

Länsgruppen mot Familjevåld har funnits sedan 1986 och reviderade 2007 en vägledande rutin för socialtjänsten i länet, Landstinget i Värmland, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten samt Länsstyrelsen när det gäller samarbete, handläggning och behandling i familjevåldsärenden. Under hösten 2008 kommer seminarier om samråd/samverkan att ske mellan berörda myndigheter i hela länet.

Länsstyrelsen i Värmland har genom utvecklingsmedel inom området Kvinnofrid beviljat medel till olika projekt som har syftat till att förstärka kvinnojoursverksamheterna. De senaste utvecklingsmedlen inom området som avsåg 2007-2008 beviljades till projekt som hade som syfte att både förstärka kvinnojoursverksamheten och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och deras barn på lokal nivå. Det var kommunerna som ansökte om medlen för att öka förutsättningarna att leva upp till den ambitionshöjning som regeringen avser. Medlen fördelades till kommuner

som avsåg att utveckla samarbetet antingen inom den egna organisationen eller mellan olika organisationer såväl myndigheter som frivilliga organisationer.

Förutom att fördela utvecklingsmedel till kommunerna har även Länsstyrelsen att utöva tillsyn och ha en stödjande och rådgivande funktion samt samordning och kompetenshöjande åtgärder. Tillsynsuppdraget kommer att påbörjas under hösten 2008. Den stödjande och rådgivande funktionen har Länsstyrelsen haft sedan Kvinnofridsfrågorna uppmärksammades i början på 1990-talet.

Målet med uppdraget att stödja samordningen i länet ska vara att säkra ett gott och rättssäkert stöd för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. I samordningsuppdraget ingår därför även området barn som bevittnat våld. Länsstyrelsen har för samordningsuppdraget projektanställt en kvinnofridssamordnare. I samband med kartläggningsseminarierna lyftes området barn som bevittnat våld tillsammans med en inbjuden barnpsykolog och i utbildningsatsningen beskriven nedan ingår ett seminarium som enbart behandlar området barn som bevittnar våld.

En bred och kompetenshöjande utbildningsatsning har skett för socialtjänsten och socionomstuderande i länet. Utbildningen pågår under 2008 och innehåller bland annat seminarier om mäns våld mot kvinnor, våld och äldre och alternativ till våld och har varit finansierad till största delen av Länsstyrelsen i Värmland. Uppslutningen har varit stor och det visar att det finns ett behov av regionala utbildningsinsatser.

Planerna i länet är långt framskridna på att starta ett Barnahus. Det är samtliga kommuner i samarbete med Landstinget, Polismyndigheten samt Åklagarmyndigheten som har utarbetat en modell för ett bättre omhändertagande av det enskilde barnet samt att utredningar ska hålla en högre kvalitet och att fler utredningar ska leda till åtal. Barnahus är till för barn som blivit utsatta för brott och i gruppen barn som utsatts för brott ingår även barn som bevittnat våld. I Barnahus kommer det att finnas kompetens från

de olika myndigheterna för att ge barnet ett rättssäkert stöd genom hela processen. Verksamheten beräknas starta vid årsskiftet 08/09.

I länet finns en samtalsmottagning för män inom verksamheten Samtalsakuten som drivs genom ett samarbete mellan kommunerna Forshaga, Hammarö, Kil och Karlstad, Landstinget i Värmland och Svenska Kyrkan. För närvarande finns planer på att öppna motsvarande verksamhet i östra delarna av Värmland. Kriminalvården, som tidigare genom sitt program Karlfrid även vände sig till män som använder våld i nära relationer som ville förändra sitt beteende, tar numera endast emot män som är dömda för misshandel.

Inom området Hedersrelaterat våld och förtryck har Länsstyrelsen i Värmland sedan 2004 beviljat medel till 23 olika projekt som också haft varierande syfte. Medel för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck har använts på ett brett sätt. Det har bland annat gått till att bistå enskilda individer och grupper. Grupperna har varit både flickor och pojkar, kvinnor och män. Personer som arbetar med hedersfrågor har fortbildats och metodutveckling har skett. De olika projekt som har varit och är har kompletterat varandra.

Länsstyrelsen har fått i uppdrag att lämna fortsatt stöd till insatser som avser förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Ett resursteam har bildats i länet och länet har både generellt och specifikt fått fortbildning. Länsstyrelserna ska även fortsättningsvis ge konsultativt stöd till framför allt socialtjänsten i arbetet med dessa frågor.

Det är glädjande att kunna skriva att Värmland numera också har en rådgivning Stella för flickor utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

SAMMANSTÄLLNING KARTLÄGGNINGAR

Länsstyrelsernas fyra kartläggningar (1998,2003,2004 och 2007) inom området Kvinnofrid visar att samtliga kommuner har mött och möter våldsutsatta kvinnor.

Nedan kommer först en sammanställning av de olika kartläggningarna över tid. Frågorna har varit likartade i de fyra kartläggningarna. Svaren på de slutna frågorna redovisas i diagramform nedan med efterföljande förklaring. Därefter redovisas slutsatserna från de olika kartläggningarna summeriskt och till sist redovisas den senaste kartläggningen.

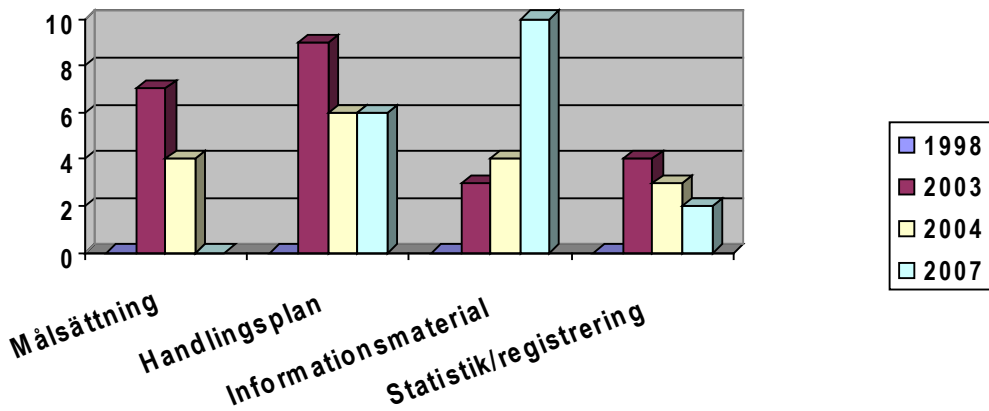
Kartläggningarna 1998 och 2003 skedde genom att enkät lämnades ut till kommunerna som ifylldes och därefter sammanställdes. De efterföljande kartläggningarna 2004 och 2007 skedde genom att dela Värmland i fyra delar och bjuda in till olika seminarier där kartläggningen skedde i dialogform med inbjudna från de olika socialtjänsterna.

Enkäten 2007 är dessutom utökad på grund av att både uppdraget och syftet med kartläggningen var utvidgat. (Bilaga 1)
Förutom frågor kring våldsutsatta kvinnor och hur socialtjänsten möter dem fanns det även frågor kring barn som bevittnat våld och insatser för män som utövat våld.

Förklaring till tabell 1

I den första kartläggningen, 1998, framgår att det inte fanns någon kommun som hade utarbetade målsättningar för arbetet med våldsutsatt kvinnor, rutiner, informationsmaterial eller statistik över antalet utsatta kvinnor. I den uppföljande kartläggningen, 2003, uppgav sju kommuner att utarbetade målsättningar fanns för arbetet med våldsutsatt kvinnor, nio kommuner att riktlinjer fanns, tre hade informationsmaterial och fyra hade börjat föra statistik. I kartläggningen 2004 uppgav färre kommuner (4) att målsättning samt riktlinjer/handlingsplan (6) fanns, informationsmaterial fanns i fyra och endast 3 kommuner förde statistik.

Kartläggningen som avser året 2007 har inte frågan om målsättning med. Kommuner som har handlingsplan är konstant men kommuner med informationsmaterial har ökat till 10 medan däremot statistik/registrering har minskat till två kommuner.

Tabell 1

Slutsatser från de olika kartläggningarna

1998 var slutsatsen att

- arbetet med våldsutsatta kvinnor var alltför lågt prioriterat,
- dålig kunskap om problemens vidd och utveckling,
- målformuleringar och riktlinjer för arbetets bedrivande saknades,
- ansvaret för kvinnorna lämnades ofta över på kvinnojourerna,
- få kommuner hänvisade till den rutin avseende familjevåld som utarbetats i länet av Länsgruppen mot Familjevåld,
- statistik saknades om antalet utsatta kvinnor,
- organiserad samverkan saknades,
- utredning inleddes regelmässigt på barnen i dessa ärenden,
- statistik om sådana anmälningar saknades dock

2003 var slutsatsen att

- arbetet med våldsutsatta kvinnor fortfarande var lågprioriterat,
- det fanns ett stort behov av samverkansgrupper,
- behovet av framtaget informationsmaterial kvarstod,
- det hade skett en positiv utveckling angående framförallt handlingsplaner,
- kunskapsbehovet var stort,
- socialtjänstens erfarenheter av flickor eller unga kvinnor i strängt patriarkala familjer var liten.

Sammanfattningsvis ansåg Länsstyrelsen att det hade hänt förvånansvärt lite inom området trots kritik från Länsstyrelsen samt det fokus som varit på området kvinnofrid både nationellt och regionalt.

2004 var slutsatsen att

- arbetet med våldsutsatta fortfarande var lågprioriterat,
- att kommunerna Karlstad, Kristinehamn och Munkfors var de kommuner som både hade målsättningar, handlingsplaner och informationsmaterial inom området kvinnofrid,
- endast fyra kommuner hade samverkansgrupper som fungerade,
- samarbetspartners som omnämndes mest var polis och hälso- och sjukvården,
- att våldsutsatta kvinnor hänvisades till kvinnojourerna för ett omhändertagande,
- att fler kommuner hade med frågan om våldsutsattheten vid möten med kvinnor.

Återigen kan Länsstyrelsen konstatera att det inte hade hänt mycket i majoriteten av kommunerna i kvinnofridsområdet. En del kommuner hade börjat ta fram handlingsplaner/flödesschema samt arbetade för samverkan med andra myndigheter.

2007 var slutsatsen att

- att en kommun hade relevanta handlingsplaner,
- att fyra kommuner hade påbörjat en registrering av våldsutsatta kvinnor,
- att den vanligaste bistånds/service insatsen var boende på Kvinnojour,
- att den vanligaste insatsen för barn som bevittnat våld var remiss till BUP,
- att insatser för förövare var fortsatt eftersatt.

Sammanfattningsvis i denna kartläggning anser Länsstyrelsen att en ökad medvetenhet finns hos socialtjänsten vilket kan bero på att fokus återigen har satts på våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld dels genom regeringens handlingsplan och även genom Länsstyrelsens utvecklingsmedel och samordningsuppdraget.

KARTLÄGGNINGEN 2007

I samband med kartläggningsseminarierna med socialtjänsten diskuterades vissa frågeställningar mer än andra och även om det var sju olika möten utkristalliserades ändå ett antal frågeställningar som återkom vid samtliga tillfällen och diskuterades mer med utgångspunkt i enkäten. Det var Länsstyrelsens syfte att vid de olika seminarierna lyfta ett antal frågor specifikt. Dessa frågor var registrering av ärenden, handlingsplan, riskbedömning, samarbete/samverkan, insatser till män och barn som bevittnat våld. Beroende på dels de olika socialtjänsternas lokala förutsättningar, mandatet hos de som deltog i mötet och samspillet i mötet utmynnade de olika mötenas diskussioner olika men samtliga ovanstående frågor lyftes.

Frågan om skyddat boende ingick i enkäten och under 2007 hade ingen kommun i länet eget skyddat boende utan nyttjade kvinnojourernas eller andras skyddade boende (ex Gryning AB).

Goda exempel

I samband med seminarierna samt de efterföljande konferenserna kunde resultat märkas direkt. I dialogen vid seminarierna kunde de olika socialtjänsterna informera om hur de gjorde samt fundera högt tillsammans över problemområdet Kvinnofrid.

Flera kommuner ändrade/utökade sin information på sin hemsida, några kommuner startade upp arbetet med sina handlingsplaner och några kommuner bjöd in till nätverksträffar. Familjehuset inom Karlstads socialtjänst delade med sig av den mall de använder vid besök för att registrera ärenden rörande Familjevåld.

Registrering

Fyra socialtjänster (Arvika, Grums, Karlstad och Kristinehamn) förde någon form av statistik/registrering av våldsutsatta kvinnor. Enkäten visade på två men vid seminariediskussionerna utökades det till fyra på grund av skillnaden hur socialtjänsterna definierade ”registrera”. De flesta kommuner har olika datasystem vilket gör att ett enhetligt system för registrering för länet är svårt att konstruera.

Diskussionen med de olika socialtjänsterna handlade om möjligheten att registrera en våldsutsatt kvinna som kommer i kontakt med socialtjänsten men inte berörs av en insats från socialtjänsten. Olika socialtjänster har byggt upp sin organisation på olika sätt och vem den våldsutsattas möter först inom socialtjänsten kan således variera beroende både på organisationens uppbyggnad men även på den våldsutsattas olika behov av service eller bistånd. En våldsutsatt kvinna kan därför vara aktuell för ekonomiskt bistånd utan att våldsproblematiken berörs av socialtjänsten. I och med att kvinnorna inte registreras så finns det heller ingen statistik över antalet våldsutsatta kvinnor som har varit i kontakt med socialtjänsten.

Samtliga kommuner uppgav att de hade få ärenden gällande våldsutsatta kvinnor. Eftersom få kommuner för någon form av registrering är det också svårt att diskutera formen av insatser för ärenden som egentligen inte förekommer.

Handlingsplaner

Som framgått av statistiken ovan var det endast sex socialtjänster som hade handlingsplaner och av de sex var det endast en handlingsplan (Kristinehamn) som innehöll aktuell lagstiftning. Ungefär hälften av socialtjänsterna använde sig av den nya länsrutinen i familjevåldsärenden.

Diskussionen fördes kring hur man motverkar risken att en handlingsplan blir en hyllvärmare. Frågan om en kommunövergripande handlingsplan togs upp och även om vad som ska ingå i en handlingsplan. I flera kommuner har arbetet med att arbeta fram handlingsplaner startat och kommer att slutföras under 2008 (exempelvis Säffle och Filipstad).

Informationsmaterial

Så många som 10 kommuner uppgav att de hade informationsmaterial till våldsutsatta kvinnor. Det framkom dock att de flesta inte hade eget informationsmaterial utan gav den våldsutsatta kvinnan informationsmaterial från exempelvis kvinnojourerna.

Under djupintervjun med våldsutsatt kvinna framkom att hon när hon var våldsutsatt och behövde information om vart hon skulle vända sig, och sökte information via nätet, fann hon väldigt lite eller inget alls.

Under diskussionen informerades kommunerna om den nedladdningsbara informationen angående Kvinnofridslinjen som samtliga kommuner uppmanades att hänvisa till.

Riskbedömning

Majoriteten av socialtjänsterna var medvetna om att de gjorde en riskbedömning när de träffade våldsutsatta kvinnor men det de saknade var en strukturerad form av riskbedömning. Några kunde ta hjälp av polisens Sara-bedömningar för att bedöma skyddsbehovet.

Att vara våldsutsatt kvinna är en kris och även om skyddsbehovet har tillgodosetts på ett adekvat sätt genom kvarskrivning, skyddspaket, skyddade personuppgifter så blir det ytterligare en kris att vara isolerad och frångagen nätverket. Våldsutsatta kvinnor bör ha någon form av samtalsstöd även då de lever med skydd från myndigheter.

Särskilt utsatta grupper

Regeringen menar att särskilt utsatta är våldsutsatta kvinnor med missbruk, med funktionshinder, med invandrarbakgrund och våldsutsatta kvinnor äldre än 65 år eller yngre än 18 år. I enkäten uppgav socialtjänsterna att många (12) har mött våldsutsatta kvinnor med missbruk, färre kommuner har mött våldsutsatta kvinnor med invandrarbakgrund (9) eller yngre våldsutsatta kvinnor (9) och färre med funktionshinder(3) och ännu färre äldre våldsutsatta kvinnor (2).

Det saknas kompetens inom området och också information till de särskilt utsatta grupperna av våldsutsatta kvinnorna att socialtjänsten kan bistå dem.

Skillnad på biståndsinsatser och service

I enkäten gjordes en uppdelning beträffande insatser för våldsutsatta kvinnor i bistånd och service. Under området bistånd uppgav kommunerna

boende av någon form och flera uppgav boende på kvinnojouren som ett bistånd. Försörjningsstöd, behandlingshem, kontaktperson och transporter uppgavs också som bistånd. Under området service nämndes samtalsstöd, rådgivning, remisser till vuxenpsykiatri. Den insats som återkom flest gånger var kvinnojouren som förekom både under bistånd och service.

Samarbete med andra myndigheter/ ideella organisationer

Samtliga socialtjänster hade ett samarbete med andra, både myndigheter och ideella organisationer. I de flesta fall var det inte organiserat utan skedde vid behov. I några (Karlstad, Kristinehamn och Säffle) kommuner fanns samverkansgrupper specifikt för våldsutsatta kvinnor/familjevåld.

En myndighet som togs upp vid flera tillfällen var polismyndigheten där det var stor skillnad i hur de olika socialtjänsterna upplevde samarbetet. I majoriteten av kommunerna fungerade samarbetet mycket bra, däremot ansåg några kommuner att de aldrig eller sällan fick anmälningar från polisen och i de fall det inkom anmälningar så var de fördröjda med flera veckor.

Barn som bevittnat våld

Frågorna kring barn som bevittnat våld var konstruerade på samma sätt som frågorna angående våldsutsatta kvinnor. Handlingsplan, riskbedömning, olika former av insatser, vilka samarbetspartners som fanns och även en uppskattning av i hur många ärenden man uppskattade att barn bevittnade våldet.

Ingen socialtjänst hade en handlingsplan men däremot uppfattade hälften att de gjorde en riskbedömning i ärenden rörande barn som bevittnat våld och i fyra socialtjänster hade tvångsåtgärden (LVU) förekommit. Det var svårt att uppskatta hur många barn som hade bevittnat våld. Socialtjänsten hade samarbetet med i första hand BUP(Barn och Ungdomspsykiatri) men även med skolan och polisen.

De kommuner som uppgav att skyddat boende på Kvinnojouren är biståndsinsats för våldsutsatta kvinnor uppgav skyddat boende även för barnen som en form av insats. Förutom skyddat boende för barnet uppgavs

BUP kontakt både som service och som bistånd, samtalsstöd också både som service och som bistånd.

Tre kommuner uppgav Trappansamtal som bistånd. Vidare fanns föräldrastöd, ART-utbildning (Aggression Replacement Training), krisstöd, remiss till Centrum för traumatisk stress och kontaktfamilj angivna som olika former av bistånd till barn som bevittnat våld. Olika former av serviceinsatser var färre. Där angavs BUP, skolkurator och Växthuset.

I diskussionen framkom att samrådsgrupp vore bra men inte fungerade om inte alla aktörer kunde komma eller inte hade tid. Samråd är viktigt att det fungerar när finns behov. Hinder för samverkan härleds till faktorer som brist på resurser och bristande kunskap om varandras verksamheter och regelverk.

”När ska barnen få egen hjälp?” var en fråga från barn som bevittnat våld. Ett barn ansåg att det vid flera tillfällen hade blivit behandlat som en del av sin våldsutsatta mamma och inte respekterats som en egen individ utifrån dess egen problemställning barn som bevittnat våld. Helheten glöms bort och barn bollas mellan olika behandlare. Samtalsgrupper för barn som har föräldrar med psykisk sjukdom/psykiska problem framhålls som mycket positivt.

Insatser för förövare

Idag finns behandling, för förövare med psykiska problem, inom psykiatri samt inom mansmottagningen (del av samtalsakuten). Insatser för förövare är eftersatta i hela landet och i Värmland likaså. Det finns en, sedan hösten 2007, nystartad mansjour för hela länet samt mansmottagning för Karlstad och kranskommuner. I östra delen av länet finns en förhoppning att kunna starta en mansmottagning men i norra och västra delen av länet påtalades behovet av en mansmottagning. Eftersom enskilda kommuner inte har möjlighet att starta upp verksamheter i varje kommun fanns det ett behov av att Länsstyrelsen skulle samordna och initiera starten av behandling för förövare.

Fortbildning

Samtliga efterfrågade kompetensutveckling inom hela Kvinnofridsområdet om exempelvis aktuell lagstiftning, baskunskaper inom kvinnofridsområdet, barns som bevittnat våld och hedersrelaterat våld och förtryck. Några efterfrågade även specifik fortbildning om olika skydd för våldsutsatta kvinnor exempelvis skyddade personuppgifter och skyddat boende.

Socialtjänsterna önskade företrädesvis att Länsstyrelsen kunde bistå bäst med att främja samverkan mellan olika myndigheter.

Bemötande

Under kartläggningsseminarierna kom ovanstående område upp som inte fanns med i enkäten och därför redovisas nedan.

Att arbeta med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld är ärenden som är svåra både på grund av den mängd känslor som ska härbärgeras hos mottagaren och att det i sin tur väcker en mängd egna känslor hos mottagaren. Det kan vara så att det i ärenden rörande barn är unga, nyutexaminerade tjänstemän som dels inte har lång erfarenhet och kanske inte heller har kunskap om hur och när man ställer den svåra frågan. Men det kan även vara så att trots erfarenhet och kompetens är detta tunga och svåra ärenden och med en redan belastad socialtjänst upplevs dessa ärenden än mer tyngande.

Sammanställning från seminarier med ideella organisationer

Samtliga Kvinnojourer (7) i Värmland inbjöds till ett kartläggningsseminarium och samtliga Brottsofferjourerna (4) i Värmland till ett kartläggningsseminarium. Länsstyrelsen mötte även RFS och Mansjouren.

Samtliga organisationer registrerar antalet kontakter men olika organisationerna har olika sätt att registrera de våldsutsatta och exempelvis kvinnojourerna redovisade inte sin statistik på samma sätt. Kvinnojourerna har handlingsplaner och Brottsofferjourerna har rutiner för sin verksamhet och alla har någon form av informationsmaterial om sin verksamhet.

Alla organisationer har ett brett och utbyggt kontaktnät som de samarbetar med både gällande myndigheter och andra ideella organisationer. De anser att ett samarbete mellan myndigheter och ideella organisationer är viktigt. För att kunna kvalitetssäkra samarbetet önskade de ideella organisationer kontaktpersoner inom socialtjänsterna för att underlätta för de våldsutsatta.

Vid samtliga möten kom frågan professionella kontra ideella upp om var gränserna går för respektive arbete med våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och män som utövar våld.

Diskussionen fördes kring barn som bevittnar våld och att synliggöra barnens behov av insatser. Brottsofferjourerna (BOJ) önskade en samtalsakut för barn, barnakut inom socialtjänsten, killjour för pojkar/unga män utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck och en samrådsgrupp i varje distrikt.

RFSL informerade om att Karlstads kommun kommer att fortbilda sin personal i HBT-frågor och då är det viktigt att lyfta och synliggöra frågan om våld i samkönade relationen. Den nystartade mansjouren hade ännu inte haft några samtal direkt till mansjouren utan de män de hade samtal med hade blivit hänvisade via andra och främst BOJ.

FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN

Kartläggningar från Länsstyrelsens sida med efterföljande uppmaningar och synpunkter har inte medfört att kommuner gjort större förändringar vare sig i bemötandet eller i handläggningen av ärenden som rör våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld. Det är därför rimligt att Länsstyrelsen förändrar sina insatser och även bistår med andra former av insatser eller av annan karaktär såsom exempelvis processinriktade insatser istället för punktinsatser.

Värmland är ett län som består av 16 kommuner och med undantag för Karlstad, Arvika och Kristinehamn är det relativt sett små kommuner. För att Värmland ska klara av att ge våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och förövare ett rättssäkert bemötande genom hela kedjan av inblandade samhällsaktörer, oavsett i vilken kommun personen bor i, anser Länsstyrelsen att det bör finnas ett samarbete mellan kommuner och mellan olika aktörer/myndigheter.

Det är också värdefullt att framhålla att kvinnofrid inte enbart är socialtjänstens ansvarsområde utan som det har framgått i texten ovan är ett samhällsproblem som angår alla.

För att få en förändring som ger effekt och varar över tid finns det sex framgångsfaktorer (Rydin 2007). **Den goda processen**, som gör att alla som berörs känner sig delaktiga. **Milstolpar**, som tydliggör vilka beslut som tas, och som man inte backar från. **Bakomliggande faktorer** som orsakar att problem uppstår. **Alla anledningar** man har att inte göra vad man sagt och att man tar dessa på allvar och successivt åtgärdar dem. **Uppföljningar** är grunden för att få saker att hända. **Mandat**, vilket innebär det utrymme förändringsledaren har att fatta och fullfölja.

Slutsatsen, utifrån de olika kartläggningar som gjorts som tydligt visar att det är i stort sett samma områden som är förbättringsområden sedan 1998, bör vara att om det ska ske förändringar ska det följas av kontinuerliga

uppföljningar som är bestämda i tid. Förändringsledaren ska ha mandat från nämnden för en förändring och en handlingsplan är ett bra underlag att både ge mandat och göra samtlig personal delaktig i processen. I handlingsplanen kan även bifogas de hinder som finns för att få ett rättssäkert stöd för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld för att successivt åtgärda dem.

För att få ett likvärdigt rättssäkert bemötande i hela länet bör Länsstyrelsen även fortsättningsvis ha en tydlig roll i att driva en förändringsprocess i hela länet. Nedan kommer olika delar av förändringsprocessen att tas upp som förbättringsområden.

Samordning/ Samverkan

Länsstyrelsen kan bistå med att fortsatt hålla i samordningen mellan olika aktörer i Länsgruppen mot Familjevåld.

Länsstyrelsen kan även vara behjälplig genom att starta upp olika nätverk såsom samrådsgrupp, samverkansgrupp eller andra grupper runt våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och förövare i olika kommuner eller i samverkan mellan olika kommuner och myndigheter.

Att Länsstyrelsen fortsatt håller i vissa samordningsinsatser fråntar inte kommunerna deras eget samordningsansvar. Under 2007 fanns det två kommunala kvinnofridssamordnare i länet (Karlstad och Kristinehamn). Tyvärr upphörde kvinnofridssamordnartjänsten i Kristinehamn för att numera vara en kvinnofridshandläggare. Hagfors/Munkfors har erhållit utvecklingsmedel inom kvinnofridsområdet och har valt att anställa en verksamhetsutvecklare för kvinnofridsfrågor.

Kommunala kvinnofridssamordnare gör att våldsutsattas problematik synliggörs ytterligare och därmed möjliggör en snabbare förändringsprocess för att arbetet med de våldsutsatta ska kvalitetssäkras. Varje kommun bör ha någon utsedd som är mer insatt i kvinnofridsproblematiken och som nämnts tidigare kan flera kommuner samarbeta om kvinnofridskompetensen.

Socialtjänsten ska samverka med samhällsorgan och andra berörda och behöver ha kunskap om andras kompetensområden. Att samverka ger denna kunskap samt även en möjlighet att utveckla gemensamma förhållningssätt i arbetet med våldsutsatta kvinnor och våldsutsatta barn.

Registrering

Utifrån SCB:s befolkningsstatistik fanns det 107 311 kvinnor (över 18 år) i Värmland 2007. Enligt Sveriges kommuner och Landstings kunskapsöversikt (2006) har var tionde (11%) kvinna blivit utsatt för våld av sin nuvarande sambo/partner. Det skulle för Värmlands del innebära att cirka 11 000 kvinnor har varit eller är våldsutsatta. I en kommun av Karlstads storlek skulle det finnas ungefär 3 000 kvinnor som har varit eller är utsatta för våld. Karlstads socialtjänst som var en av få som registrerade våldsutsatta kvinnor redovisade att de har mött 104 kvinnor som är eller har varit våldsutsatta.

Att registrera våldsutsatta kvinnor är att uppmärksamma att kvinnorna finns och därför kunna visa att det behövs insatser för dem. Även om alla kvinnor som är våldsutsatta inte kommer i kontakt med socialtjänsten bör en markant ökning märkas om frågan om våldet ställs. Det är socialtjänsten som i sitt bemötande bedömer när frågan ska ställas men det är Länsstyrelsens åsikt att frågan ska ställas.

Dessutom kan det för att undvika diskussioner angående sekretess vara att föredra att mannen och kvinnan har varsin akt hos socialtjänsten (Heimer & Sandberg 2008).

Handlingsplaner

Handlingsplaner är en viktig del för att medvetandegöra socialtjänsterna på deras uppdrag som har förstärkts i samband med lagändringen i 5 kap. 11 § Socialtjänstlagen (2001:453) där det klart framgår att socialnämnden skall särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Handlingsplaner syftar till att göra samtlig personal delaktig i processen för att kunna ge ett rättssäkert bemötande till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Länsgruppen mot Familjevåld har, som ovan angetts, nyligen gett ut en reviderad rutin som är länsövergripande. De olika aktörerna som inbegrips av rutinen kommer att få möjlighet att diskutera rutinen i praktiken samt samverkan under november 2008. Tanken är att det, förutom att mötas, ska utmynna i lokala samråds/samverkansgrupper och där bör Länsgruppen även fortsättningsvis ha en samordnande funktion för länet.

Handlingsplanerna är även viktiga som ett led i processen att särskilt uppmärksamma de grupper som är särskilt utsatta (kvinnor med missbruk, med funktionshinder, med invandrarbakgrund och våldsutsatta kvinnor äldre än 65 år eller yngre än 18 år).

I socialstyrelsens utredning (SOU 2006:65) konstaterar man att de kommuner där handlingsplanen är ett levande dokument ser man fler våldsutsatta kvinnor än i de kommuner som saknade handlingsplaner. De kommuner som inte hade handlingsplaner ansåg också att de inte hade något att erbjuda de våldsutsatta kvinnorna. Handlingsplaner är aktiva då de hålls levande genom exempelvis diskussioner på arbetsplatsen där alla är delaktiga.

Informationsmaterial

Numera söker många information på nätet och i en undersökning som Kvinnofridslinjen gjorde (Rapport 2007) framkom att av Värmlands 16 kommuner saknar 11 kommuner information på kommunens webbplats på internet till våldsutsatta kvinnor. Fyra av kommunerna (Forshaga, Kristinehamn, Torsby och Arvika) hade uppfyllt minst 4 av sex kriterier gällande information. Med tanke på att det samtidigt gjordes en undersökning där det framgick att fyra av tio personer (37%) känner minst en kvinna som blivit utsatt för våld i en relation bör samtliga kommuner på sin webbplats ha enkel, tydlig och lätthittad information om vart våldsutsatta kvinnor kan vända sig.

Vid kartläggningsseminarierna som Länsstyrelsen inbjöd till uppmanade Länsstyrelsen kommunerna att ha information om Kvinnofridslinjen tillgänglig på deras hemsida samt även fundera över vilken typ av lokal information som bör finnas på hemsidan.

Riskbedömning

Forskning visar att en riskbedömning som enbart bygger på socialarbetarens kliniska erfarenheter innebär sämre prognosförmåga än riskbedömning med hjälp av vetenskapligt utvecklade bedömningsinstrument (IMS 2007). Dessutom finns det ytterligare nackdelar med kliniska bedömningar och det är att det tar lång tid innan socialarbetaren har utvecklat en tillräckligt god klinisk erfarenhet för att kunna göra en adekvat riskbedömning. Riskbedömningsinstrumenten ska inte vara det enda verktyget utan ska vara en av fler informationskällor. Om användandet av riskbedömningsinstrument ökar kommer också rättsäkerheten för de utsatta att öka samt att bedömningarna blir mer enhetliga i länet.

Kommunerna efterfrågade strukturerade riskbedömningsinstrument. I kompetensutvecklingsseminarierna under 2008 fanns en föreläsning av Lars Naumburg om just riskbedömningar och skyddsbehov. Ett riskbedömningsinstrument som nämndes under föreläsningen var SARA: Bedömning av risk för framtida partnervåld (P.R Kropp, S.D hart, C.D Webster, D. Eaves övers. Belfrage & Grann).

Även Hans Ekbrand har utarbetat en riskbedömningsmodell (Ekbrand 2006). I jämförelse med riskbedömningsmodellen SARA som används av polis och kriminalvård, skiljer sig tillämpningsområdet något. SARA gäller mäns våld mot kvinnor i allmänhet medan Ekbrands modell enbart gäller för risken för våld efter separation. Riskmodellens innebörd är att om mannen gjort minst fyra av följande sju handlingar under de sista sex månaderna innan separation kommer mannen att använda fysiskt våld efter separation. Om han gjort tre eller färre av dessa handlingar kommer han sannolikt inte att använda fysiskt våld efter separationen. Handlingarna är: kastat saker mot kvinnan, knuffat eller slagit kvinnan med öppen hand, bitit, sparkat eller slagit med knuten hand, hindrat eller förbjudit kvinnan att lämna sin bostad, skadat barnen, om kvinnan har några, hotat att skada kvinnan eller sagt att kvinnan är dum eller inkompetent.

Båda modeller finns hänvisning till under rubriken Nyttiga adresser.

Särskilt utsatta grupper

Våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld finns i hela vårt samhälle och även om socialtjänsten, genom förändringen i 5 kap. 11 § Socialtjänstlagen (2001:453), har ett stort ansvar att bemöta och stödja våldsutsatta framgår det tydligt i regeringens handlingsplan (2007/08:39) att det är samhällets ansvar att våldsutsatta ska få stöd att leva i frihet. Där står vidare att vissa grupper av kvinnor är mer utsatta när det gäller våld och klargör att varje kvinna ska bemötas utifrån sitt behov av stöd och skydd oavsett vem hon är och vilken bakgrund hon har.

Länsstyrelsen kan här bistå med att kompetensutveckla personal som arbetar med kvinnor med funktionshinder, med missbruk, äldre och yngre kvinnor samt kvinnor med invandrarbakgrund.

Barn som bevittnat våld

Rädda barnen uppskattar att vart 10:e barn i Sverige varje år är med om att deras föräldrar misshandlas hemma. Det finns studier som pekar på att barn påverkas tydligt negativt och får en ökad risk för psykiska störningar om det förekommer våld i familjen oavsett andra faktorer (Almqvist Broberg 2005). Det är sex gånger ökad risk att ett barn utsätts för kroppslig bestraffning i ett hem där våld förekommer och vid sidan av de strukturella bakgrundsfaktorer som ökar risken för kroppslig bestraffning är den största riskfaktorn våld i hemmet mellan vuxna (Janson, Långberg, Svensson, 2007).

Forskning visar att en inte obetydlig del, i olika undersökningar mellan en fjärdedel och mer än hälften, av barnen i familjer där det förekommer misshandel också själva blir utsatta för våld. Barn som utsatts för att bevittna våld kan medföra en rad olika skadeverkningar på barnet (Socialstyrelsen 2005).

I landet har Trappanmodellen för individuella krissamtal med barn och grupprogrammet Children Are People Too (CAP) fått stort genomslag (Eriksson, Biller, Balkmar 2006) som interventionsmodeller för barn som upplever mäns våld mot kvinnor. Trappan är en modell för bemötande av barn som bevittnat våld och målsättningen är att stödja barnets egna

läkningsresurser och hjälpa barnet att sätta in pappans våld mot mamma i ett sammanhang och få förklaringar till det som hänt (Heimer & Sandberg 2008). I Norden har Federationen för mödra- och skyddshem i Finland längst erfarenhet av att systematiskt utveckla insatser för barn som upplevt våld och de påpekar att insatserna för barn måste bygga på både kunskap om barns utveckling och särskilda behov och att barnets mänskliga rättigheter här och nu, medan de är barn.

Barn som upplever mäns våld mot kvinnor tas upp på olika sätt i BBIC:s handbok men vissa områden behöver utvecklas vidare. Att barn behöver eget utrymme har fått genomslag i verksamheterna som är inriktade på de utsatta men det som inte är lika uppmärksammat är barnens behov av att få direkt hjälp med relationer till viktiga personer, exempelvis mamman, eller syskon.

I Värmland finns kompetens inom området genom Kjerstin Almqvists (Almqvist Broberg 2005) och Staffan Janssons (Janson, Långberg, Svensson, 2007) forskning rörande barn som bevittnat våld.

I kartläggningen framgår att socialtjänsten främst vänder sig till verksamheter inom Landstinget för att få stöd och hjälp för de utsatta barnen. Landstinget i Värmland har behandlingsinsatser både vid Barn- och Ungdomspsykiatriska mottagningen, där det finns en kompetensgrupp familjevård, och avdelningen Centrum för traumatisk stress.

Barnahus, som startas upp vid kommande årsskifte, kommer att fylla en viktig funktion för att kvalitetssäkra dessa barns behov av rätt stödinsatser hos de enskilda myndigheterna men det kommer också att vara en viktig del i samverkansarbetet mellan myndigheter och mellan kommuner.

En viktig aktör är skolan som träffar alla barn och har vid misstanke om att barn far illa anmälningskyldighet till socialtjänsten.

För att kunna ge dessa barn ett rättssäkert stöd är det viktigt att kunskapen sprids och att dessa barn uppmärksammas i ett tidigt skede för att kunna få det stöd och den hjälp de behöver.

Insatser för förövare

Insatser för förövare är eftersatt i hela landet. I en kartläggning som gjordes 2006 (Eriksson, Biller, Balkmar) återfinns i landet totalt 50 verksamheter riktade till män som utövar våld. De flesta har funnits i mindre än tio år. De är huvudsakligen uppdelade i fem olika kategorier: interventioner inom ramen för kriminalvården och rättspsykiatri, generella manscentra/kriscentra för män, mansmottagningar med fokus på våld, interventioner inom ramen för myndighetssamverkan samt integrerade interventioner inom socialtjänsten. Det finns en skiljelinje mellan å ena sidan manualbaserade kognitivt och beteendeterapeutiskt- orienterade program och å andra sidan processorienterade, tematiskt uppbyggda interventioner.

I allt arbete med våldsutövande män måste säkerhet bli en central fråga. De utsatta kvinnornas och barnens säkerhet ska ställas i centrum och ett säkerhetsorienterat arbetssätt införs hos både myndigheter och ideella förening. Den våldsutsatta kvinnan hävdade att det fanns ett hål i lagstiftningen beträffande barnens rätt till att vara fredade från en hotfull förälder. Oftast är det den våldsutsatta kvinnan och dess barn som ska flytta eller på andra sätt krympa sitt livsutrymme för att den hotfulle föräldern kan dyka upp i olika miljöer.

Regeringen skriver i sin handlingsplan (Skr 2007/08:39) att insatserna riktade till män som utövar våld ska utvärderas, utvecklas och kvalitetssäkras och att kvinnors och barns säkerhet ska vara central.

Länsstyrelsen bör verka för att mansmottagningar med olika former av behandling, såväl kognitiv som processorienterad, finns tillgängliga för förövare oavsett var personen är bosatt i länet.

Fortbildning - kunskapsutveckling

Under 2008 har en uppskattad seminarier serie varit fullbesökt av i första hand tjänstemän från kommunernas socialtjänst. Serien har tillkommit i samarbete med socionomutbildningen och IKU (Institutet för Kvalitets- och Utvecklingsarbete) vid Karlstads Universitet samt Region Värmland.

Länsstyrelsen bör fortsätta samarbetet och i kartläggningen framkom att socialtjänsten även fortsättningsvis behöver kompetenshöjande insatser inom samtliga delområden inom Kvinnofrid. Alltså föreslås att anordna en liknande seminarierie under 2009.

Då det kan vara svårt för varje enskild kommun att upprätta kunskapsbank bör Länsstyrelsen även fortsättningsvis förmedla nyheter inom området och ta ansvar för att ha aktuell information tillhanda för socialtjänsterna.

Bemötande

Att hitta till rätt handläggare kan ibland vara svårt för en våldsutsatt kvinna. Fokus kan hamna på ekonomiskt bistånd eller missbruk och våldsproblematiken hamnar i andra hand då ingen eller få ställer frågan. Farhågan att kvinnan skulle ta illa upp är ogrundad (Heimer & Sandberg 2008). De flesta tyckte det var bra att frågan ställdes.

Till sist är det ändå i mötet med den våldsutsatta kvinnan eller det våldsutsatta barnet eller förövaren som förändrings processen startar. Socialtjänsten tar själva upp att mötet väcker mycket oro hos både den utsatta och handläggaren. Det är inte alltid det räcker med kunskap utan det behövs både kunskap och erfarenhet och handledning för att kunna bemöta de vi möter på ett professionellt och rättssäkert sätt. Inom socionombildningen på Karlstads universitet pågår det ständiga diskussioner om socialarbetarens professionalitet och även Länsstyrelsen har lyft frågan till grundutbildningen för socialarbetare. De vi möter bör kunna förvänta sig ett bemötande som grundar sig på kunskap om de olika förklaringsmodeller som finns om vålds män mot kvinnor eller teoretiska utgångspunkter för barns utsatthet.

NYTTIGA ADRESSER

Brottsofferportalen www.brottsofferportalen.se Faktacenter för brottsoffer

Hedersförtryck www.hedersfortryck.se Den här webbplatsen vänder sig till dig som är tjänsteman. Du som själv är utsatt kan söka dig vidare. Här kan du lära dig mer om vad hedersrelaterat förtryck och våld är, se vilka insatser som sker på nationell nivå och i just ditt län.

Kunskapsbank om kvinnlig könsstympning www.socialstyrelsen.se/konsstympning Socialstyrelsens sidor om kvinnlig könsstympning

Kvinnofridslinjen www.kvinnofridslinjen.se Kvinnofridslinjen är en nationell stödtelefon för dig som utsatts för våld och hot.

Kvinnofridsportalen www.kvinnofrid.se Kvinnofridsportalen är ett fakta-centrum om våld mot kvinnor. För dig som i din verksamhet möter kvinnorna, männen och barnen eller vill lära dig mer om problematiken.

Karlstads Mansjour tfn: 054-15 20 85 mån-fre 18-21 Länstäckande mansjour

Kvinnojouren Frida www.kvinnojourenfrida.se för Säffle och Åmål

Länsrutinen mot Familjevåld www.s.lst.se/slamnen/Sociala_fragor/kvinnofrid Rutiner vid Familjevåld i samverkan mellan Länsstyrelsen, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och länets 16 kommuner

Mänskliga rättigheter www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter

Resursteam Heder www.s.lst.se/slamnen/Sociala_fragor/kvinnofrid/Hedersrelaterat_vald_och_fortryck Länets resurs i frågor om hedersrelaterat våld och förtryck

RFSL www.rfsl.se Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter

Rikskriscentra för män www.rikskriscentraforman.se Om män, våld och jämställdhet

Riskbedömningsinstrument

SARA Bedömning av risk för framtida partnervåld Manual med instruktioner och kommentarer

www.cvp.se/publications/downloadables/sara%20sv%20final.pdf

Ekbrand H. (2006): ”Separationer och mäns våld mot kvinnor” Doktorsavhandling gupea.ub.gu.se/dspace/handle/2077/546 fullständig enkät i slutet på avhandlingen

ROKS www.roks.se Kvinnojouren Eva, Arvika/Eda; Kvinnojouren Duvkullan, Hagfors/Munkfors; Alla Kvinnors Hus; Karlstad Karlstads tjejjour; Kvinnojouren Sunne; Kvinnojouren Torsby

Stella www.stella-varmland.se Rådgivning för unga flickor/kvinnor i Värmland som lever i två kulturer

Sveriges kvinnors riksförbund www.kvinnojour.com Kvinnojouren i Filipstad

Terrafem www.terrafem.org Om mäns våld mot kvinnor på andra språk än svenska

KÄLLHÄNVISNING

- Almqvist K. Broberg A** (2005): *Barn som bevittnat våld mot mamma – en studie om kvinnor och barn som vistas på Kvinnojourer i Göteborg*
- Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete Brännström I.** (2007): *Riskbedömningar i samband med utredningar om vårdnad, boende och umgänge* Socialstyrelsen
- Eriksson M. Biller H. Balkmar D** (2006): *Mäns våldsutövande – barns upplevelser*
- Heimer G. Sandberg D** (2008): *Våldsutsatta kvinnor – samhällets ansvar* Studentlitteratur
- Janson, S., Långberg, B., Svensson, B.** *Våld mot barn 2006-2007- En nationell kartläggning* (rapport - forskningsrapport) 2007. Publicerad i: *Stiftelsen Allmänna Barnhusets skriftserie*
- Kvinnofridslinjens rapport** (2007): *Varannan kommun saknar information på internet till våldsutsatta kvinnor*
- Kvinnofridsreformen**(1997/98:55)
- Länsgruppen mot Familjevåld Värmlands län** (2007): *Familjevåld fysiska, psykiska och sexuella övergrepp – vägledande rutin*
- Länsstyrelsen i Skåne län** (2007): *Förstudie inför utbildningsåtgärder Kompetensutveckling rörande våld mot kvinnor i närstående relationer för socialtjänst och jourverksamheter i Skåne län*
- Länsstyrelsen Värmlands Rapport 1999:17: Kvinnovåld**
- Länsstyrelsen Värmlands Rapport 2004: 15: Kvinnovåld Uppföljning av kartläggningen i kommunerna**
- Löfvenberg Å. Rahm GB** (2007): *Familjevåld Mäns våld mot kvinnor och barn Kunskapsunderlag och handlingsplan*
- Regeringens skrivelse 2007/08:39 Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer**
- Rydin A.**(2007): *Rätt förändring - på rätt sätt* Stockholm:LiberAB
- Socialstyrelsen** (2005): *När mamma blir slagen – Att hjälpa barn som levt med i familjen*
- SOU 1995:60 Kvinnofrid**
- SOU 2006.65 Att ta ansvar för sina insatser Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor**
- SOU 2001:72 Barnmisshandel – att förebygga och åtgärda**
- Sveriges Kommuner och Landsting** (2006) *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer, en kunskapsöversikt.*

BILAGOR

Bilaga 1 Enkät

Bilaga 2 Sammanställning Kartläggning kvinnofrid 2004 och 2007

Bilaga 1

Länsstyrelsen Värmlands Enkät

Kartläggning av Socialtjänstens arbete med Kvinnofridsfrågor samt frågor rörande barn som bevittnat våld

Länsstyrelsen använder sig av FN:s definition av mäns våld mot kvinnor vilken lyder: ”Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet.”

Kommun:.....

Kontaktperson.....

1. Finns det någon form av registrering av ärenden rörande mäns våld mot kvinnor vid er förvaltning?

J A

N E J

2. Om registrering av ärenden rörande mäns våld mot kvinnor görs – Hur många ärenden fanns registrerade under föregående år (2007)?

.....

3. Finns handlingsplan för arbetet med våldsutsatta kvinnor?

J A

N E J

Om JA ska handlingsplanen skickas till Länsstyrelsen

4. Finns informationsmaterial för våldsutsatta kvinnor om vilket stöd de kan erhålla?

JA

NEJ

5. Vilken/a kategori/er av våld förekom under föregående år?

Fysiskt våld

Psykiskt våld

Sexuellt våld

Materiellt våld

Hedersrelaterat våld

Annat

6. Fanns det bland kvinnor utsatta för våld

Kvinnor med missbruk

Kvinnor med funktionshinder

Kvinnor med invandrabakgrund

Äldre kvinnor (äldre än 65 år)

Unga kvinnor (yngre än 18 år)

7. Vilken/Vilka form/er av insats/er har socialtjänsten erbjudit?

Bistånd:.....

Service:.....

8. Har insatsen skyddat boende förekommit i ärenden som rör mäns våld mot kvinnor?

JA

NEJ

10. Har riskbedömning använts i ärenden som rör våldsutsatta kvinnor?

JA

NEJ

11. Hur tas frågan om mäns våld mot kvinnor upp i familjerättsärenden?

.....

12. Vilken/Vilka andra myndigheter har ni samarbetat med i ärenden rörande mäns våld mot kvinnor?

.....

13. Vilken/Vilka ideella organisationer har ni samarbetat med i ärenden rörande mäns våld mot kvinnor?

.....

14. Hur fick socialtjänsten kännedom om våldet?

Kvinnan själv

Våldsutövaren

Annan familjemedlem

Anmälan från myndighet (ex skola, VC, Polis)

Anmälan från ideell organisation

Annan.....

15. I hur många ärenden uppskattar ni att våldet även var riktat mot barnen?

.....

16. I hur många ärenden uppskattar ni att barn bevittnade våldet?

.....

17. Vilken/Vilka form/er av insats/er har socialtjänsten erbjudit barn som bevittnat våld?

Bistånd:.....

Service:.....

18. Finns handlingsplan för arbetet med barn som bevittnat våld?

JA

NEJ

Om JA ska handlingsplanen skickas till Länsstyrelsen

19. Har tvångsåtgärder (LVU) förekommit i ärenden där barn bevittnat våld?

JA

NEJ

20. Har riskbedömning använts i ärenden som rör barn som bevittnat våld?

JA

NEJ

21. Vilken/Vilka andra myndigheter har ni samarbetat med i ärenden rörande barn som bevittnat våld?

.....

22. Vilken/Vilka ideella organisationer har ni samarbetat med i ärenden rörande barn som bevittnat våld?

.....

23. Erbjuder socialtjänsten någon insats till män som använder våld mot kvinnor? I så fall vilken/vilka?

.....

24. Vilken form av kompetensutveckling finns det behov av rörande följande områden: kvinnofrid, barn som bevittnat våld samt hedersrelaterat våld?

.....

25. Hur anser ni att Länsstyrelsen bäst kan främja samverkan kring våld i nära relationer?

I den egna organisation (ex handlingsplaner)

Mellan olika myndigheter

Mellan professionella myndigheter och ideella föreningar

Annat.....

Bilaga 2

Arvika 2004

Handlingsplan	Ja
Målsättning	Ja
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Ja
Statistik	Nej
Utbildning	Ja
Samverkansgrupp	Nej
Samarbetar med?	Landsting, polis o socialtjänst
Övrigt	

Arvika 2007

Handlingsplan	Ja
Informationsmaterial	Ja
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt
Särskilt utsatta	Missbruk, funktionshinder, invandrare, äldre
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Landsting, polis rättsväsende, skatteverket
Samarbetar med ideella?	Kvinnojour, brottsofferjour, självhjälpgrupper
Hur?	Kvinnan, annan familjemedlem, myndighet
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbete myndigheter?	Sjukvård, BUP, skola/barnomsorg, polis, rättsväsendet
Samarbete ideella?	Kvinnojourer
Insatser till män	Mansgrupper (ej regelmässigt)
Fortbildning	Aktuell lagstiftning

Eda 2004

Handlingsplan	Nej
Målsättning	Nej
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Följer allmänna
Statistik	Nej
Utbildning	Nej
Samverkansgrupp	Har samverkan men inga etablerade grupper
Samarbetar med?	BUP, BVC o skola i övergreppsärenden
Övrigt	

Eda 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Ja
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt, sexuellt
Särskilt utsatta	
Skyddat boende	Nej
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Vårdcentralen, vux psykiatri
Samarbetar med ideella?	Kvinnojour
Hur?	Kvinnan
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Nej
Riskbedömning	Ja
Samarbete myndigheter?	BUP
Samarbete ideella?	
Insatser till män	Mansjour, psyk eller öppenvård
Fortbildning	Endagars

Forshaga 2004

Handlingsplan	Ej nedskrivna handlingsplaner finns
Målsättning	Ej nedskrivna målsättning finns
Informationsmaterial	Ej eget
Riktlinjer	Nej
Statistik	Nej
Utbildning	Nej
Samverkansgrupp	Nej
Samarbetar med?	Hinder hos polisen
Övrigt	

Forshaga 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Ja
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt
Särskilt utsatta	Invandrarbakgrund yngre
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Tingsrätt, polis ISS, skatteverket
Samarbetar med ideella?	Kvinnojour, brottsofferjour,
Hur?	Kvinnan, myndighet, ideell organisation
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Nej
Riskbedömning	Ja
Samarbete myndigheter?	Polis, Bup, Traumacenter, sjukhus
Samarbete ideella?	Kvinnojurer, brottsofferjourer

Insatser till män	Samtal polis o socialtjänst
Fortbildning	Alla områden

Filipstad 2004

Handlingsplan	Nej
Målsättning	Nej
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Nej
Statistik	Nej
Utbildning	Nej
Samverkansgrupp	Landsting och polis
Samarbetar med?	
Övrigt	

Filipstad 2007

Handlingsplan	Nej påbörjas och avslutas 2008
Informationsmaterial	Nej genomföres innan okt 2008
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, heders
Särskilt utsatta	Missbruk, invandrar, yngre
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Migrationsverket, polisen, hälso & sjukvården, kronofogdemyndigheten
Samarbetar med ideella?	Kvinnojour, brottsofferjour, Sv kyrkan
Hur?	Kvinnan, annan familjemedlem, myndighet, ideell organisation
Handlingsplan barn	Nej påbörjas och avslutas 2008
LVU	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbete myndigheter?	BUP, skolan, polis, annan socialtjänst, BVC
Samarbete ideella?	Kvinnojourer, brottsofferjouren
Insatser till män	Nej
Fortbildning	Baskunskap

Grums 2004

Handlingsplan	Nej – arbetar på det
Målsättning	Nej
Informationsmaterial	Nej – arbetar på det
Riktlinjer	Nej – arbetar på det
Statistik	Nej
Utbildning	Ja
Samverkansgrupp	Polis, soc, läkare, boj
Samarbetar med?	Med skolan
Övrigt	

Grums 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Ja
Statistik/registrering	Ja
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt,
Särskilt utsatta	Missbruk, invandrar
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Nej
Samarbetar med myndigheter?	Sjukvården o andra kommuner
Samarbetar med ideella?	AKH Karlstad
Hur?	Kvinnan, myndighet
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Nej
Riskbedömning	Nej
Samarbete myndigheter?	Sjukvården
Samarbete ideella?	Brottsofferjouren
Insatser till män	Nej
Fortbildning	Samtliga

Hagfors 2004

Handlingsplan	Nej
Målsättning	Utarbetas
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Nej – under utarbetning
Statistik	Nej
Utbildning	Nej
Samverkansgrupp	Nej
Samarbetar med?	Trygghetsrådet, skolan,soc, landstinget, kyrkan
Övrigt	skolan

Hagfors 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Nej
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt,
Särskilt utsatta	
Skyddat boende	Nej
Riskbedömning	Nej
Samarbetar med myndigheter?	
Samarbetar med ideella?	Kvinnojour
Hur?	Kvinnan
Handlingsplan barn	Fel avdelning
LVU	”
Riskbedömning	”
Samarbete myndigheter?	”
Samarbete ideella?	Kvinnojourer

Insatser till män	Nej
Fortbildning	Mycket

Hammarö 2004

Handlingsplan	Väntat på politiska direktiv
Målsättning	”
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Finns handläggningsrutin
Statistik	Nej
Utbildning	Nej
Samverkansgrupp	Nej
Samarbetar med?	Med skolan
Övrigt	

Hammarö 2007

Handlingsplan	Ja
Informationsmaterial	Ska framgå av handlingsplanen
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt
Särskilt utsatta	Missbruk
Skyddat boende	Nej
Riskbedömning	Nej
Samarbetar med myndigheter?	Ska framgå av handlingsplanen
Samarbetar med ideella?	Framgår av handlingsplanen
Hur?	Kvinnan
Handlingsplan barn	Ja
LVU	
Riskbedömning	
Samarbete myndigheter?	Framgår av handlingsplanen
Samarbete ideella?	Handlingsplan
Insatser till män	Mansjouren
Fortbildning	Samtliga

Karlstad 2004

Handlingsplan	Ja
Målsättning	Ja
Informationsmaterial	Muntligt
Riktlinjer	Handlingsplanen
Statistik	Nej
Utbildning	Ja
Samverkansgrupp	Ja
Samarbetar med?	
Övrigt	

Karlstad 2007

Handlingsplan	Nej – finns riktlinjer
---------------	------------------------

Informationsmaterial	Ja
Statistik/registrering	Ja
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, heders
Särskilt utsatta	Missbruk, funktionshinder, invandrar, äldre
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Ja, men ej standardiserad
Samarbetar med myndigheter?	Polis, arbetsförmedling, FK, Skatteverket, Hälso o sjukvård, skolan
Samarbetar med ideella?	Brottsofferjouren, Alla kvinnors hus, andra kvinnojourer i främst Värmland men även andra
Hur?	Kvinnan, annan familjemedlem, myndighet, ideell organisation
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Ja
Riskbedömning	Nej
Samarbete myndigheter?	Polisen, Bup, kriminalvården
Samarbete ideella?	BOJ, bryggan, AKH
Insatser till män	Krismottagningen för män
Fortbildning	Baskunskaper om våldet och om kriser

Kil 2004

Handlingsplan	Nej
Målsättning	Nej
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Ja
Statistik	Nej
Utbildning	Ja
Samverkansgrupp	Nej
Samarbetar med?	?
Övrigt	

Kil 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Ja
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, sexuellt
Särskilt utsatta	Missbruk o yngre
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Vårdcentral, Vux-psyk, medicinmottagning, polis, åklagare, hyresvärdar, andra kommuner
Samarbetar med ideella?	Alla kvinnors hus, BOJ, kyrkan
Hur?	Kvinnan, annan familjemedlem, myndighet
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Nej
Riskbedömning	Ja

Samarbete myndigheter?	Bup, VC, skola, barnomsorg, polis, åklagare
Samarbete ideella?	BOJ
Insatser till män	Stödkontakt, förmedling till krismottagning för män, vux psyk, VC osv
Fortbildning	Utveckla samarbete och samverkan

Kristinehamn 2004

Handlingsplan	Flödesschema
Målsättning	Ja
Informationsmaterial	Ja
Riktlinjer	Ja
Statistik	Förs
Utbildning	Nej
Samverkansgrupp	Ja
Samarbetar med?	Myndigheter
Övrigt	Saknar kvinnojour – har upparbetat nätverk

Kristinehamn 2007

Handlingsplan	Ja
Informationsmaterial	Ja
Statistik/registrering	Ja
Kategori av våld	
Särskilt utsatta	Missbruk
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Polis, landstinget, åklagare, Bup
Samarbetar med ideella?	Kvinnpjouurer, BOJ, studiefrämjandet, kyrkan, RIA, LP
Hur?	Kvinnan, myndighet, ideella, socialjour
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Nej
Riskbedömning	Nej
Samarbete myndigheter?	BUP
Samarbete ideella?	Kvinnjourer
Insatser till män	Mansmottagning har K-hamn tackat nej till, frivillig (kyrkan)
Fortbildning	Barn som bevittnat våld, barnperspektivet brottsoffer – att lyfta frågan till en kommunangelägenhet

Munkfors 2004

Handlingsplan	Ja
Målsättning	Handlingsplanen
Informationsmaterial	Ja ?
Riktlinjer	Ja
Statistik	Ja

Utbildning	Ja
Samverkansgrupp	Nej
Samarbetar med?	
Övrigt	

Munkfors 2007

Handlingsplan	Ja från 2001
Informationsmaterial	Nej
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt
Särskilt utsatta	Missbruk, funktionshinder
Skyddat boende	Nej
Riskbedömning	Nej
Samarbetar med myndigheter?	Polisen
Samarbetar med ideella?	Kvinnojour
Hur?	Kvinnan, myndighet
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Nej
Riskbedömning	Nej
Samarbete myndigheter?	
Samarbete ideella?	BRÅ
Insatser till män	Nej
Fortbildning	Aktivt deltagande

Storfors 2004

Handlingsplan	?
Målsättning	Nej
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Ja
Statistik	Nej
Utbildning	?
Samverkansgrupp	Med BVC och MVC
Samarbetar med?	BVC o MVC
Övrigt	

Storfors 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Nej
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt
Särskilt utsatta	Missbruk, invandrar
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Nej
Samarbetar med myndigheter?	Polis
Samarbetar med ideella?	Kvinnojour, brottsofferjour
Hur?	Kvinnan, myndighet

Handlingsplan barn	Nej
LVU	Nej
Riskbedömning	Nej
Samarbete myndigheter?	Inga
Samarbete ideella?	Inga
Insatser till män	Nej
Fortbildning	Alla områden

Sunne 2004

Handlingsplan	Ja
Målsättning	?
Informationsmaterial	?
Riktlinjer	?
Statistik	?
Utbildning	Nej
Samverkansgrupp	?
Samarbetar med?	
Övrigt	

Sunne 2007

Handlingsplan	Ja
Informationsmaterial	Ja
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt, heders
Särskilt utsatta	Missbruk, invandrar, unga
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Nej
Samarbetar med myndigheter?	Länsstyrelsen, BUP, Hälso o sjukvård
Samarbetar med ideella?	Kvinnojour
Hur?	Kvinnan, annan familjemedlem, myndighet, ideell organisation
Handlingsplan barn	Nej
LVU	
Riskbedömning	Nej
Samarbete myndigheter?	
Samarbete ideella?	
Insatser till män	Samtal
Fortbildning	Inom alla men särskilt heders

Säffle 2004

Handlingsplan	Nej
Målsättning	Nej
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Ej specifika riktlinjer utan generella
Statistik	Ja
Utbildning	Nej

Samverkansgrupp	I enskilda ärenden
Samarbetar med?	
Övrigt	

Säffle 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Nej inget eget
Statistik/resistrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, heders
Särskilt utsatta	Missbruk, invandrar, unga
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Polisen, migrationsverket, landstinget
Samarbetar med ideella?	Kvinnojouren Frida
Hur?	Kvinnan, myndighet, ideell organisation
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbete myndigheter?	Polisen, skolan
Samarbete ideella?	Kvinnojouren frida
Insatser till män	Nej
Fortbildning	Handlingsplan?

Torsby 2004

Handlingsplan	Ja?
Målsättning	?
Informationsmaterial	Ja
Riktlinjer	?
Statistik	Nej
Utbildning	?
Samverkansgrupp	Nej
Samarbetar med?	
Övrigt	

Torsby 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Nej
Statistik/registrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt, sexuellt, heders
Särskilt utsatta	Missbruk, invandrar
Skyddat boende	Nej
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Landstinget
Samarbetar med ideella?	Kvinnojouren i länet
Hur?	Kvinnan, annan familjemedlem, myndighet
Handlingsplan barn	Nej

LVU	Nej
Riskbedömning	Ja
Samarbete myndigheter?	BUP
Samarbete ideella?	
Insatser till män	Nej
Fortbildning	Samtlig

Arjäng 2004

Handlingsplan	Nej
Målsättning	Nej
Informationsmaterial	Nej
Riktlinjer	Nej
Statistik	Nej
Utbildning	Ja
Samverkansgrupp	Nej
Samarbetar med?	
Övrigt	

Arjäng 2007

Handlingsplan	Nej
Informationsmaterial	Ja
Statistik/resistrering	Nej
Kategori av våld	Fysiskt, psykiskt
Särskilt utsatta	Invandrar
Skyddat boende	Ja
Riskbedömning	Ja
Samarbetar med myndigheter?	Inga under 2007
Samarbetar med ideella?	Röda korset, kvinnojouren Eva, Alla Kvinnors hus i Karlstad
Hur?	Kvinnan, myndighet, ideell organisation
Handlingsplan barn	Nej
LVU	Nej
Riskbedömning	Ja
Samarbete myndigheter?	Skolan
Samarbete ideella?	
Insatser till män	
Fortbildning	Utbildningsinsatser – konkret rådgivning

Länsstyrelsen
Värmland

LÄNSSTYRELSEN I VÄRMLANDS LÄN

Våxnäsgatan 5

651 86 Karlstad

054-19 70 00

www.s.lst.se